WIKIPEDIA

Valloni

Valloni (*walon*) on romaaninen kieli, jolla on noin 600 000 puhujaa lähinnä Valloniassa, eteläisessä Belgiassa. Se kuuluu samaan *d'oïl* -kieliperheeseen kuin ranska, ja se lasketaan joskus ranskan murteeksi. Ranskankielisellä henkilöllä on tosin todennäköisesti suuria vaikeuksia ymmärtää kieltä ja erityisesti sen itäisiä murteita. Vallonia ei pidä sekoittaa Belgian ranskaan, joka poikkeaa Ranskassa puhutusta ranskasta vain hieman sanaston ja ääntämyksen osalta.

Valloni	
Oma nimi	walon, wålon
Tiedot	
Alue	Belgia Ranska
Virallinen kieli	ei
Puhujia	1 120 000 (1998)[1]
Sija	ei 100 suurimman joukossa
Kirjaimisto	latinalainen
Kielitieteellinen luokitus	
Kielikunta	indoeurooppalaiset kielet
Kieliryhmä	romaaniset kielet länsiromaaniset kielet galloromaaniset kielet
Kielikoodit	
ISO 639-1	wa
ISO 639-2	wln
ISO 639-3	wln (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=wln)
	Ohje

Sisällysluettelo

Historia

Valloninkielinen kaupan plakaatti Belgiassa.

Vallonin kieli kehittyi pitkän ajan kuluessa 700-1200-luvuilla. Ensimmäisen kerran kielestä käytettiin nimitystä valloni vuonna 1510 tai 1511 Jean Lemaire de Belgesin kirjoittamassa tekstissä. 1900-luvun puolivälin jälkeen vallonin merkitys Etelä-Belgiassa on vähentynyt huomattavasti samalla kun ranskan kielen asema on vahvistunut. Useimpien vallonin puhujien äidinkieli on ranska. 1600-luvun alussa tulivat käyttöön ranskankieliset aakkoset.

Vuonna 1998 vallonilla oli arviolta 1 120 000 puhujaa, joista pieni osa oli yksikielisiä[1]. Lisäksi kaikki puhujat eivät osaa sitä sujuvasti. Kielen puhujien määrä vähenee jatkuvasti ranskan kielen vallatessa alaa. Vuonna 1990 valloni tunnustettiin virallisesti alueellisena vähemmistökielenä Vallonian alueella. Valloniassa

toimii vallonin kielen kulttuuri liike nimeltä *Union Culturelle Wallonne*, johon kuuluu useita kouluja, kirjailijoita ja yli 200 teatteria.

Murteet

Vallonin kielellä on neljä murretta[1]:

- keskimurretta puhutaan Namurin (Nameur), Dinantin ja Wavren (Åve) kaupungeissa ja niitä ympäröivillä alueilla.
- itämurretta puhutaan Liègen (Lidje), Verviersin (Vervî), Malmedyn (Måmdi), Huyn (Hu) ja Waremmen kaupungeissa ja niitä ympäröivillä alueilla. Itämurre on vallonin murteista kaikista etäänpänä ranskan kieltä.
- länsimurretta puhutaan Charleroin (Tchårlerwè), Nivellesin (Nivele) ja Philippevillen (Flipvile) kaupungeissa ja niitä ympäröivillä alueilla. Länsimurteisiin on vaikuttanut voimakkaasti picardin kieli.
- etelämurretta puhutaan Bastognen, Marche-en-Famennen (Måtche-el-Fåmene) ja Neufchâteaun (Li Tchestea) kaupungeissa ja niitä ympäröivillä alueilla.

Lähteet

1. Ethnologue report for language code: wln (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=wln)

Aiheesta muualla

- Valloninkielinen Wikipedia

Romaaniset kielet

aragonia | aromania | arpitaani | asturia | dalmaatti | emilia | espanja | friuli | galicia | istriot | istro-romania | italia | katalaani (valencia) | korsika| ladini | ladino | liguuri (monegassi) | lombardi | mirandeesi | napoli | oksitaani (provensaali) | picardi | piemonte | portugali | ranska | retoromaani | romania (moldova) | sardi | sisilia | taranto | valloni | venetsia